

**РЕПУБЛИКА СРБИЈА”
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група СРПСКИ ПОКРЕТ ДВЕРИ – ПАТРИОТСКИ БЛОК
27. септембар 2022. године
Београд**

**ПРЕДСЕДНИКУ
НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ**

На основу члана 68, члана 150. став 1. и члана 192. став 2. Пословника о раду Народне скупштине, подносимо **Предлог одлуке о образовању Комисије ради утврђивања чињеница о одржавању „Европрајда” од 12. до 18. септембра 2022. године**, а због постојања сумње да је дошло до вређања јавног морала и прекомерне употребе силе од стране полиције, чиме је угрожена физичка безбедност грађана.

Народни посланици:

Бошко Обрадовић

Мр Иван Костић

Проф. др Тамара Миленковић
Керковић

Милован Јаковљевић

Радмила Васић

Борко Пушкић

ПРЕДЛОГ

На основу члана 8. став 1. Закона о Народној скупштини („Службени гласник РС“, број 9/10) и члана 68. Пословника Народне скупштине („Службени гласник РС“, број 20/12 – пречишћени текст)

Народна скупштина Републике Србије, на _____ седници _____ заседања у _____ години, одржаној _____ године, донела је

ОДЛУКУ

О ОБРАЗОВАЊУ КОМИСИЈЕ РАДИ УТВРЂИВАЊА ЧИЊЕНИЦА О ОДРЖАВАЊУ „ЕВРОПРАЈДА 2022” ОД 12. ДО 18. СЕПТЕМБРА 2022. ГОДИНЕ

1. Образује се Комисија ради утврђивања чињеница о одржавању „Европрајда 2022” од 12. до 18. септембра 2022. године, а због постојања сумње да је дошло до вређања јавног морала и прекомерне употребе силе од стране полиције, чиме је угрожена физичка безбедност грађана (у даљем тексту: **Комисија**).
2. Комисију чини по један народни посланик из сваке посланичке групе у Народној скупштини (на предлог посланичке групе), по један представник традиционалних цркава и верских заједница у Републици Србији (Српске православне цркве, Римокатоличке цркве, Словачке евангеличке цркве а.в, Реформатске хришћанске цркве, Евангеличке хришћанске цркве а.в, Исламске верске заједнице и Јеврејске верске заједнице), један представник Српске академије наука и уметности и један представник Министарства унутрашњих послова.
3. Посланичке групе и други органи и организације наведени у претходном ставу, одређују по једног представника за члана Комисије у року од седам дана од дана ступања на снагу ове одлуке.
Комисија је конституисана и сматраће се да ради у пуном саставу ако више од половине позваних посланичких група и других наведених органа и организација има свог представника у Комисији.
4. Прву седницу Комисије сазива председник Народне скупштине, у року од седам дана од дана стицања услова за њено конституисање и рад у складу са тачком 2. ове одлуке.
До избора председника Комисије првој седници председава најстарији присутни члан Комисије.
Комисија на првој седници бира, из реда својих чланова, председника и заменика председника Комисије, већином гласова присутних чланова Комисије.
5. Задатак Комисије је да утврди чињенице о одржавању „Европрајда 2022”, од 12. до 18. септембра 2022. године, те с тим у вези утврди следеће:
  - **Зашто је дошло до кршења мере о забрани шетње учесника ове манифестације дана 17. септембра 2022. године, која је изречена од стране Министарства унутрашњих послова и коју није укинуо Управни суд?**
  - **Каква је улога страних амбасадора и представника неких европских земаља и институција у кршењу мере забране шетње изречене од стране Министарства унутрашњих послова?**
  - **Да ли су власти у нашој држави подлегле притиску са стране и тако прекршиле сопствену одлуку? Да ли је на овај начин дошло до грубог кршења устава и закона?**
  - **Шта је предузела полиција да не би дошло до немира на улицама Београда 17. септембра 2022. године?**
  - **Да ли је на овој манифестацији, 17. септембра 2022. године, дошло до прекомерне употребе силе од стране полиције чиме је угрожена физичка безбедност грађана?**

- На који начин је одржавање поменуте манифестације било супротстављено јавном традиционалном моралу?
  - Да ли је одржавање поменуте манифестације створило узнемирење код грађана који нису били сагласни са њеним одржавањем?
  - Да ли је потребно отворити широку јавну расправу о грађанским правима, односно о непоштовању права већине грађана?
  - Да ли демократски принцип подразумева наметање воље мањине већини?
  - Да ли већинско становништво има право на изражавање сопствених политичких, идеолошких и других ставова, а да не буде прокажено и нападнуто од агресивне мањине?
  - Шта се крије иза ове манифестације, односно шта ће бити следећи захтеви њених идеолога? Да ли ће то бити даљи „марш кроз институције” и захтеви за признавање ЛГБТ бракова, усвајање деце од стране ЛГБТ парова, измена просветних закона у смислу агресивног наметања ставова ЛГБТ популације деци, а што је све у супротности са јавним традиционалним моралом у Републици Србији?
6. Комисија има право да тражи од државних органа и организација податке, исправе и обавештења, као и да узима изјаве од појединаца које су јој потребне за извршење задатка.
Комисија је дужна да поднесе Народној скупштини извештај са предлогом мера. Комисија престаје са радом даном одлучивања о њеном извештају на седници Народне скупштине.
7. Ова одлука ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ПРЕДСЕДНИК НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ,

О Б Р А З Л О Ж Е Њ Е

I. Правни основ за доношење одлуке

Правни основ за доношење ове одлуке је члан 99. став 1. тачка 7. Устава Републике Србије којим је прописано да Народна скупштина доноси законе и друге опште акте из надлежности Републике Србије, члан 8. став 1. Закона о Народној скупштини којим је прописано да Народна скупштина између осталог доноси и одлуку и члан 68. Пословника Народне скупштине, којим је прописано да Народна скупштина образује Комисију ради сагледавања стања у одређеној области и утврђивања чињеница о појединим појавама или догађајима и да се одлуком о образовању Комисије утврђује њен састав и задатак, са обавезом да се Народној скупштини поднесе извештај са предлогом мера.

II. Разлози за доношење одлуке

Дуго најављивано одржавање манифестације „Европрајд 2022”, од 12. до 18. септембра 2022. године, створило је озбиљно узнемирење код грађана који нису сагласни са агресивним наметањем хомосексуалне идеологије. Манифестација је одржавана више дана, а кулминацију је представљала шетња учесника манифестације, а која је била забрањена, на дан 17. септембра 2022. године. У средствима јавног информисања могла су да се чују контрадикторна тумачења и од самих представника власти, која су створила додатну забуну и узнемирење код грађана. У делу јавности се створило уверење да је улога страних

амбасадора и представника неких европских земаља и институција у кршењу мере забране шетње изречене од стране Министарства унутрашњих послова била знатна. Напоследку, на дан 17. септембра 2022. године дошло је до великих немира на улицама Београда, приликом којих је повређено више грађана и припадника полицијских снага. Неки ТВ снимци указују и да је полиција употребила прекомерну силу над грађанима, посебно над свештенством.

Питање јавног морала или традиционалног морала је кључно за разумевање мотива за организовање манифестације „Европрајд“. Морал је облик друштвене свести, систем обичаја, навика, норми. Централне вредности морала су: добро, исправно и праведно. Схватање морала није исто у државама и друштвима, ни историјски гледано, а ни данас. Традиционални или јавни морал је морал који се заснива на обичајима, односно традицији које је преовлађујућа у једном друштву. Чињеница је да, по последњем попису, у Републици Србији живи око 85% становника који се изјашњавају као исповедници православне вероисповести и још око 9% становника који поштују правила других традиционалних цркава и верских заједница. Моралне норме које промовишу цркве и верске заједнице у Републици Србији, а које поштује око 94% становника, јасне су и недвосмислене. Те моралне норме су ослоњене на миленијумску хришћанску цивилизацију, на православну традицију и на наслеђе муслиманске и јеврејске традиције, по којима јавно изражавање сексуалности, а нарочито хомосексуалне склоности (или других сексуалних склоности као што су педофилија, бисексуалност, трансродност и слично), није прихватљиво.

Имајући у виду изнете чињенице о јавном моралу, јасно је да је у оквиру манифестације „Европрајд 2022“, од 12. до 18. септембра 2022. године, дошло до вређања јавног морала, а посебно на дан 17. септембра 2022. године, када су могле, између осталог, да се виде и сцене изругивања Господу Исусу Христу кога огромна већина грађана наше државе сматра Сином Божијим и има велико поштовање према Њему. Тиме су на очигледан начин повређена верска осећања тих грађана.

Подсећамо и на одредбе Устава и закона о заштити морала, забрани изазивања верске мржње и нетрпељивости, као и безбедности становништва:

Устав, члан 46.

Слобода окупљања

Мирно окупљање грађана је слободно.

Окупљање у затвореном простору не подлеже одобрењу, ни пријављивању.

Зборови, демонстрације и друга окупљања грађана на отвореном простору пријављују се државном органу, у складу са законом.

Слобода окупљања може се законом ограничити само ако је то неопходно ради заштите јавног здравља, морала, права других или безбедности Републике Србије.

Устав, члан 49.

Забрањено је и кажњиво свако изазивање и подстицање расне, националне, верске или друге неравноправности, мржње и нетрпељивости.

Закон о јавном реду и миру, чл. 3:

„3) прекршаји против јавног реда и мира - јесу противправна дела којима се на јавном месту угрожава или нарушава јавни ред и мир, ствара узнемирење или угрожава сигурност грађана, омета кретање грађана на јавним местима или остваривање њихових права и слобода, вређа морал, угрожава општа сигурност имовине, вређају или ометају службена лица или се на други начин нарушава јавни ред и мир;“

„12) непристојно, дрско, безобзирно понашање - јесте понашање лица или предузимање радњи на јавном месту, којима се угрожава сигурност грађана или нарушава јавни ред и мир, вређа морал грађана, уништава или оштећује имовина;“

Закон о јавном реду и миру, чл. 8:

„Ко непристојним, дрским или безобзирним понашањем нарушава јавни ред и мир или угрожава имовину или вређа морал грађана - казниће се новчаном казном од 10.000 до 150.000 динара или радом у јавном интересу од 80 до 360 часова.

Ко прекршај из става 1. овог члана изврши у групи од три и више лица - казниће се радом у јавном интересу од 240 до 360 часова или казном затвора од 30 до 60 дана.“

На основу свега изнетог, основано сматрамо да је организацијом „Европрајда“ у септембру 2022. године био повређен Устав и горе споменути закони због угрожавања и вређања јавног морала, изазивања верске мржње и нетрпељивости и угрожавања безбедности грађана.

Сматрамо да су, поред представника народа оличеним у народним посланицима, за испитивање овог проблема заинтересоване и компетентне друштвене организације које се превасходно баве очувањем морала у друштву, а то су цркве и традиционалне верске заједнице, као и најреспектабилнија научна институција САНУ, затим представници Владе, односно ресорног министарства које се бави безбедношћу грађана.

Из свих наведених разлога више је него јасна потреба неодложног формирања независне Комисије Народне скупштине како би се сазнала истина о догађајима у Београду од 12. до 18. септембра, а посебно о догађајима 17. септембра 2022. године, те да би се предузели кораци за хитно дефинисање широког друштвеног договора о јавном или традиционалном моралу и о очувању безбедности грађана, како би надлежне институције добиле јасне правце свог рада.

III. Објашњење основних правних института и појединачних решења

Комисија се образује из реда народних посланика (представника посланичких група у Народној скупштини), представника традиционалних цркава и верских заједница, Српске академије наука и уметности и Министарства унутрашњих послова. Свака посланичка група и остали наведени органи и организације, у складу са предложеном одлуком, треба да одреде свог представника за члана Комисије, у року од седам дана од дана ступања на снагу ове одлуке. Комисија се сматра конституисаном када више од половине од укупног броја посланичких група и осталих наведених органа и организација одреди своје представнике за чланове Комисије.

Задатак Комисије је наведен у разлозима за доношење ове одлуке.

Комисија је дужна да поднесе извештај Народној скупштини са предлогом мера.

Комисија престаје са радом даном одлучивања о њеном извештају на седници Народне скупштине.

IV. Процена финансијских средстава потребних за спровођење ове одлуке

За спровођење ове одлуке није потребно обезбедити додатна средства у буџету Републике Србије.